

ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ- «ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΜΑΝΟΛΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟ;»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έρευνα «ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΜΑΝΟΛΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟ;» πραγματοποιήθηκε τους μήνες Φεβρουάριο-Μάρτιο 2014 σε πέντε σχολεία της Θεσσαλονίκης (11^ο ΓΕΛ Θεσσαλονίκης, 12^ο ΓΕΛ Θεσσαλονίκης, 18^ο ΓΕΛ Θεσσαλονίκης, 28^ο ΓΕΛ Θεσσαλονίκης και 1^ο ΓΕΛ Τριανδρίας). Συγκεκριμένα δόθηκαν ερωτηματολόγια για 25 μαθητές της Α΄ και 25 μαθητές της Β΄ Λυκείου σε κάθε σχολείο. Από αυτά τα ερωτηματολόγια επιστράφηκαν απαντημένα τα 212, είτε επειδή η δύναμη κάθε τμήματος δεν ήταν πάντα 25 μαθητές/-τριες, είτε επειδή κάποιοι μαθητές δεν τα επέστρεψαν καθόλου.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ερωτηματολόγιο που δόθηκε ήταν το εξής:



1^ο ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ Γ.Ε.Λ.
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ «Μανόλης Ανδρόνικος»
Κλεάνθους 30, Τ.Κ. 544 53
Τηλ. & Fax: 2310 908700

ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

ΠΟΣΟ ΚΑΛΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΜΑΝΟΛΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟ;

1.Φύλο

- Αγόρι
 Κορίτσι

2.Τάξη

- Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
 Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
 Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

3.Σε ποιον βαθμό θα λέγατε ότι γνωρίζετε για τη ζωή και το έργο του Μανόλη Ανδρόνικου;

- Καθόλου
 Λίγο
 Αρκετά καλά
 Πολύ καλά
 Πάρα πολύ καλά

4.Για ποιο επίτευγμά του είναι περισσότερο γνωστός;

.....
.....

5. Σε ποιον βαθμό θα λέγατε ότι γνωρίζετε την ιστορία της αρχαιολογικής ανασκαφής και των αρχαιολογικών ανακαλύψεων στη Βεργίνα;

- Καθόλου
- Λίγο
- Αρκετά καλά
- Πολύ καλά
- Πάρα πολύ καλά

6. Αναφέρετε, αν γνωρίζετε, κάποιο χαρακτηριστικό επεισόδιο/κάποια χαρακτηριστική λεπτομέρεια από την ιστορία αυτή.

.....
.....

7. Σε ποιον βαθμό θα λέγατε ότι γνωρίζετε το μουσείο και τον αρχαιολογικό χώρο στη Βεργίνα;

- Καθόλου
- Λίγο
- Αρκετά καλά
- Πολύ καλά
- Πάρα πολύ καλά

8. Σε περίπτωση που τους έχετε επισκεφθεί, τι σας έκανε πιο μεγάλη εντύπωση στους χώρους αυτούς;

.....
.....

9. Έχετε υπόψη σας ποιο σχολείο της Θεσσαλονίκης ονομάζεται «Μανόλης Ανδρόνικος» ;

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

10. Αν ναι, σημειώστε ποιο.

.....
.....

11. Έχετε υπόψη σας για ποιους λόγους ονομάστηκε το συγκεκριμένο σχολείο έτσι;

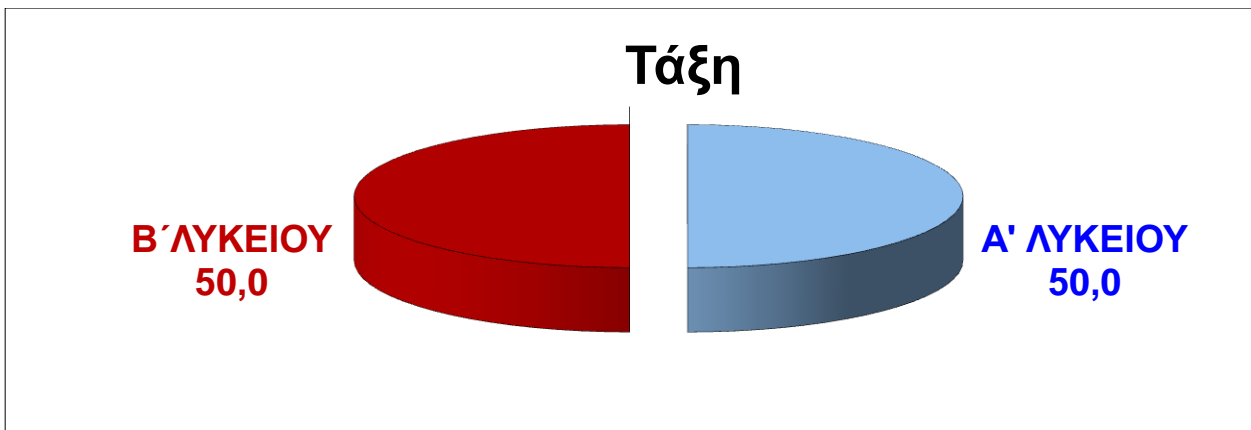
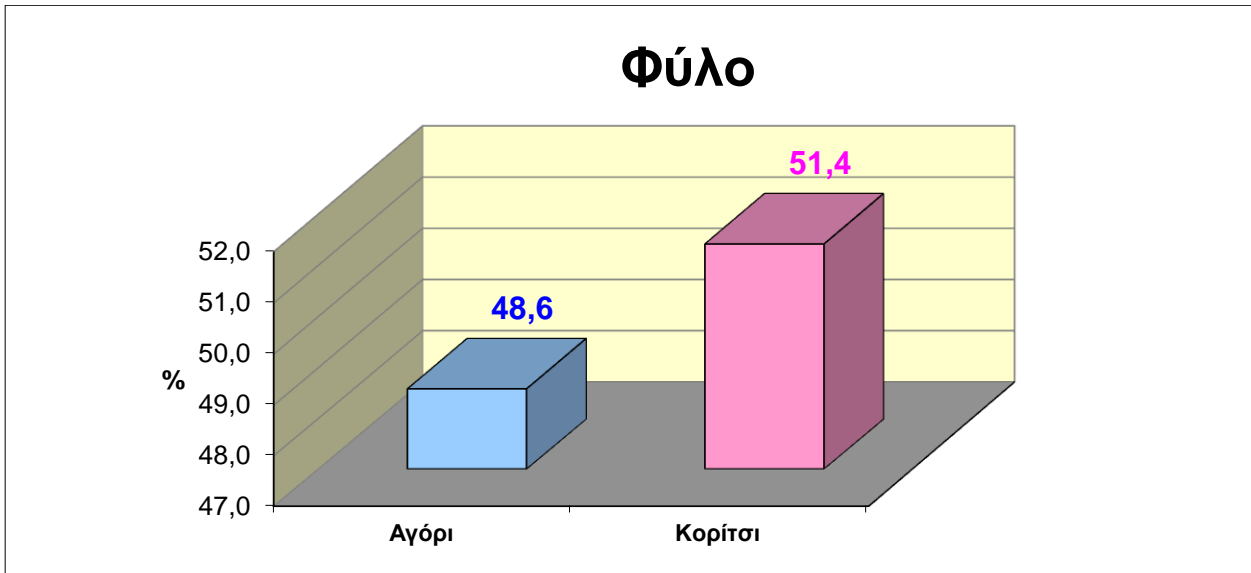
- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

12. Αν ναι, αναφέρετε έναν τουλάχιστον από αυτούς.

.....

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

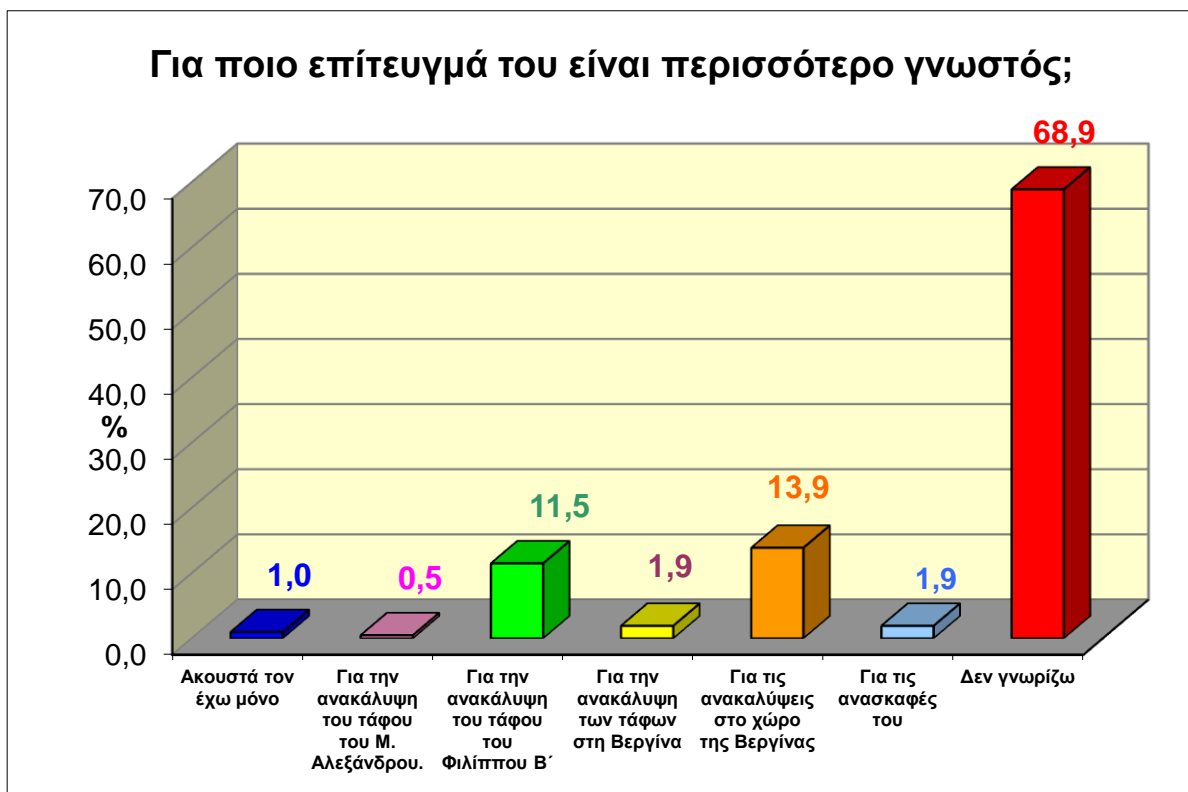
Όπως φαίνεται και από τα παρακάτω διαγράμματα, το 51,4 % των 212 μαθητών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ήταν κορίτσια και το 48,6 % αγόρια, ενώ τα μισά ανήκαν στην Α' και τα μισά στη Β' Λυκείου.



Στην ερώτηση 3 («Σε ποιον βαθμό θα λέγατε ότι γνωρίζετε για τη ζωή και το έργο του Μανόλη Ανδρόνικου;») οι μαθητές/-τριες σε ένα συντριπτικό ποσοστό (61,3 %) απαντούν ότι δεν γνωρίζουν καθόλου για αυτά τα θέματα, σε ένα μεγάλο ποσοστό (31,6%) απαντούν ότι γνωρίζουν λίγο για αυτά, σε ένα μικρό ποσοστό (5,2%) αρκετά καλά, ενώ το «Πάρα πολύ καλά» και το «Πολύ καλά» μόλις που πλησιάζουν το 2%.

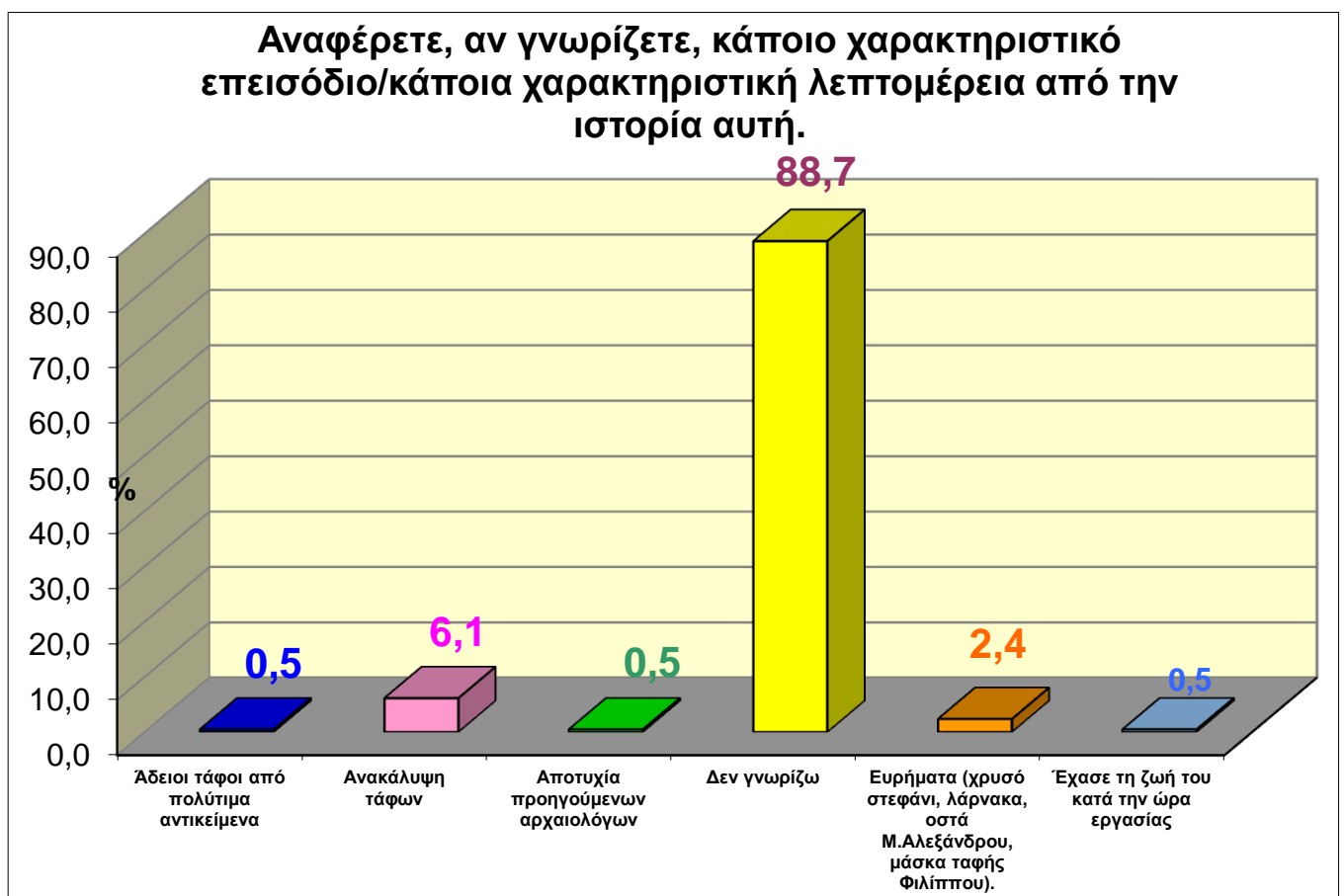
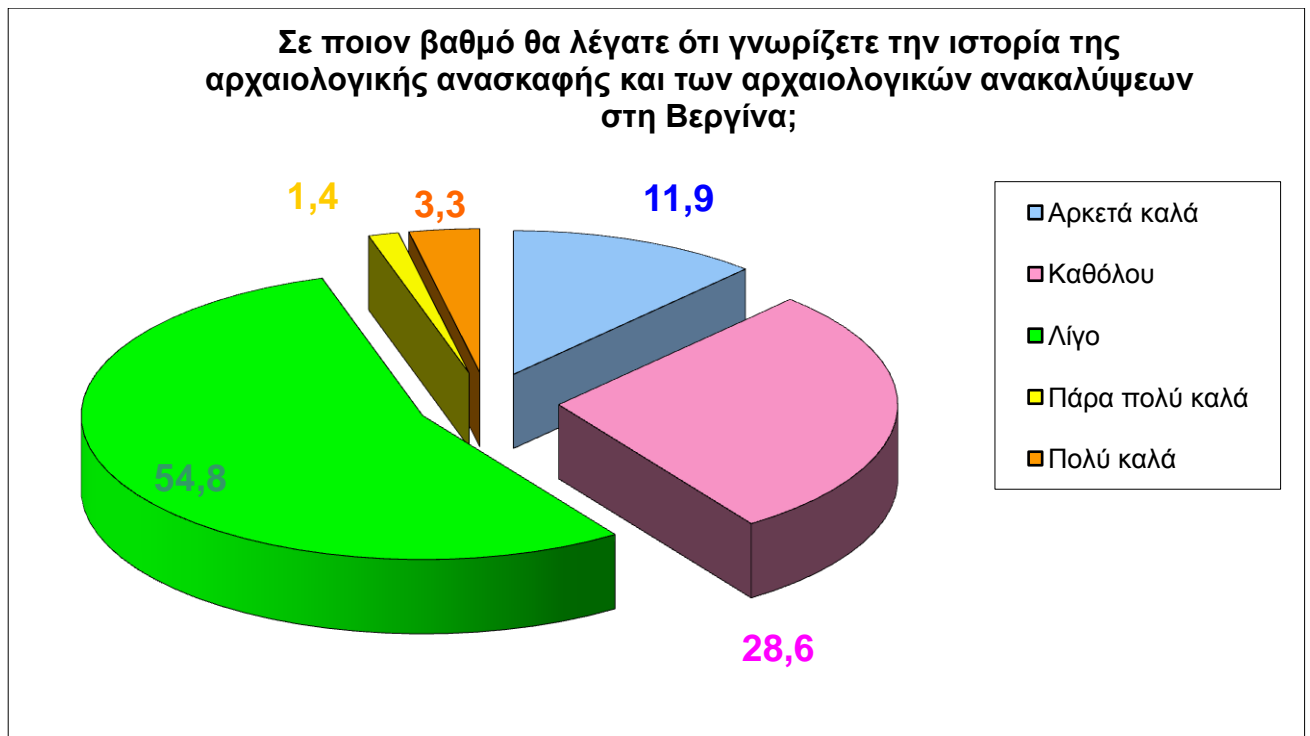


Στην ερώτηση 4 («**Για ποιο επίτευγμά του είναι περισσότερο γνωστός;**») το συντριπτικό ποσοστό του 68,9% απαντά «δεν γνωρίζω». Ωστόσο υπάρχει κι ένα ποσοστό περίπου 30% μαθητών που μιλούν είτε για ανασκαφές, είτε για ανακαλύψεις στη Βεργίνα, είτε -πιο συγκεκριμένα- για ανακάλυψη των βασιλικών τάφων ή του τάφου του Φιλίππου. Η ιδιότητα του Μανόλη Ανδρόνικου ως αρχαιολόγου και μάλιστα συνδεδεμένου με τη Βεργίνα μοιάζει να είναι η προφανής.

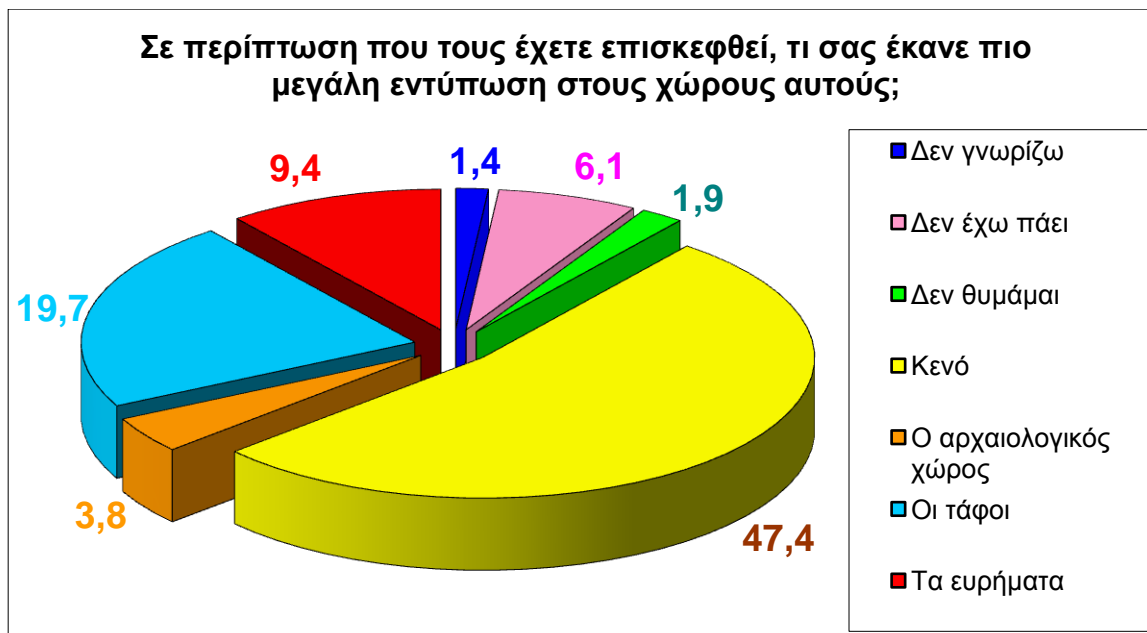
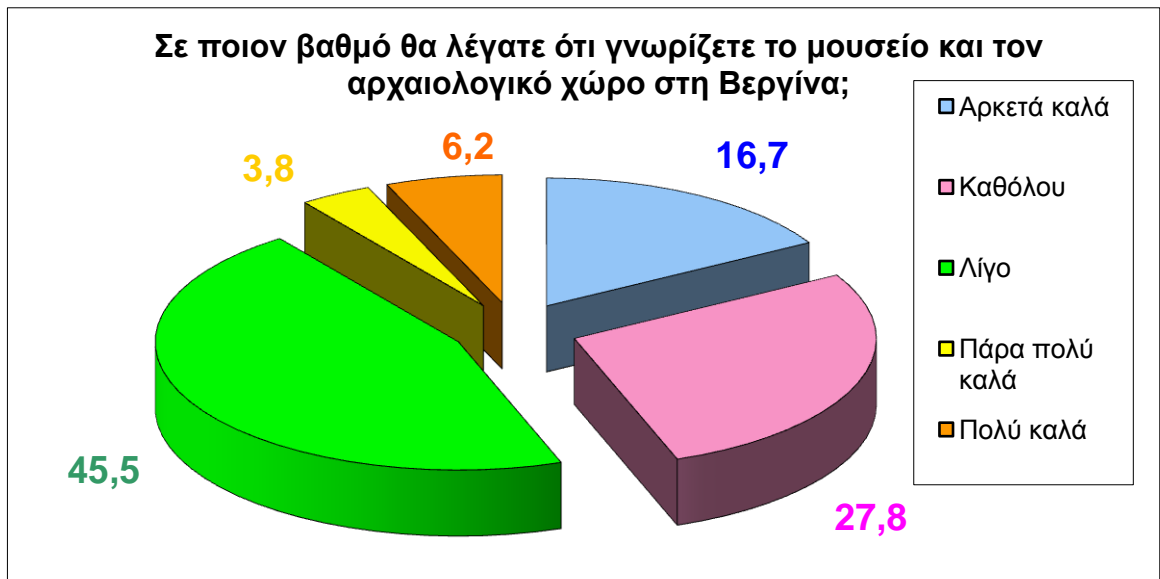


Στην ερώτηση 5 («**Σε ποιον βαθμό θα λέγατε ότι γνωρίζετε την ιστορία της αρχαιολογικής ανασκαφής και των αρχαιολογικών ανακαλύψεων στη Βεργίνα;**») ένα μεγάλο ποσοστό απαντά ότι γνωρίζει λίγο (54,8) ή και καθόλου (28,6) την ιστορία αυτή. Βέβαια, υπάρχει κι ένα 12% περίπου που δηλώνει ότι την γνωρίζει αρκετά καλά· ωστόσο, στην επόμενη ερώτηση 6 (**Αναφέρετε, αν γνωρίζετε, κάποιο χαρακτηριστικό επεισόδιο/κάποια χαρακτηριστική λεπτομέρεια από την ιστορία αυτή**), το ποσοστό του «Δεν γνωρίζω» εκτινάσσεται στο 88,7% και μόνο λίγοι μαθητές αναφέρουν ένα πιο συγκεκριμένο στοιχείο και μάλιστα όχι πάντοτε ορθό. Έτσι, έξι μαθητές/-τριες αναφέρουν, ορθώς, ευρήματα, όπως τα χρυσά στεφάνια, η λάρνακα, η μάσκα ταφής ή μιλούν για

το πιο κοντό πόδι και το τραύμα στο κρανίο ως στοιχεία ταύτισης του νεκρού του βασιλικού τάφου με τον Φίλιππο Β'. Άλλοι, πάλι, αναφέρουν εσφαλμένα την ανακάλυψη των οστών του Μ. Αλεξάνδρου ή το θάνατο του Μ. Ανδρόνικου κατά την ώρα της εργασίας του.

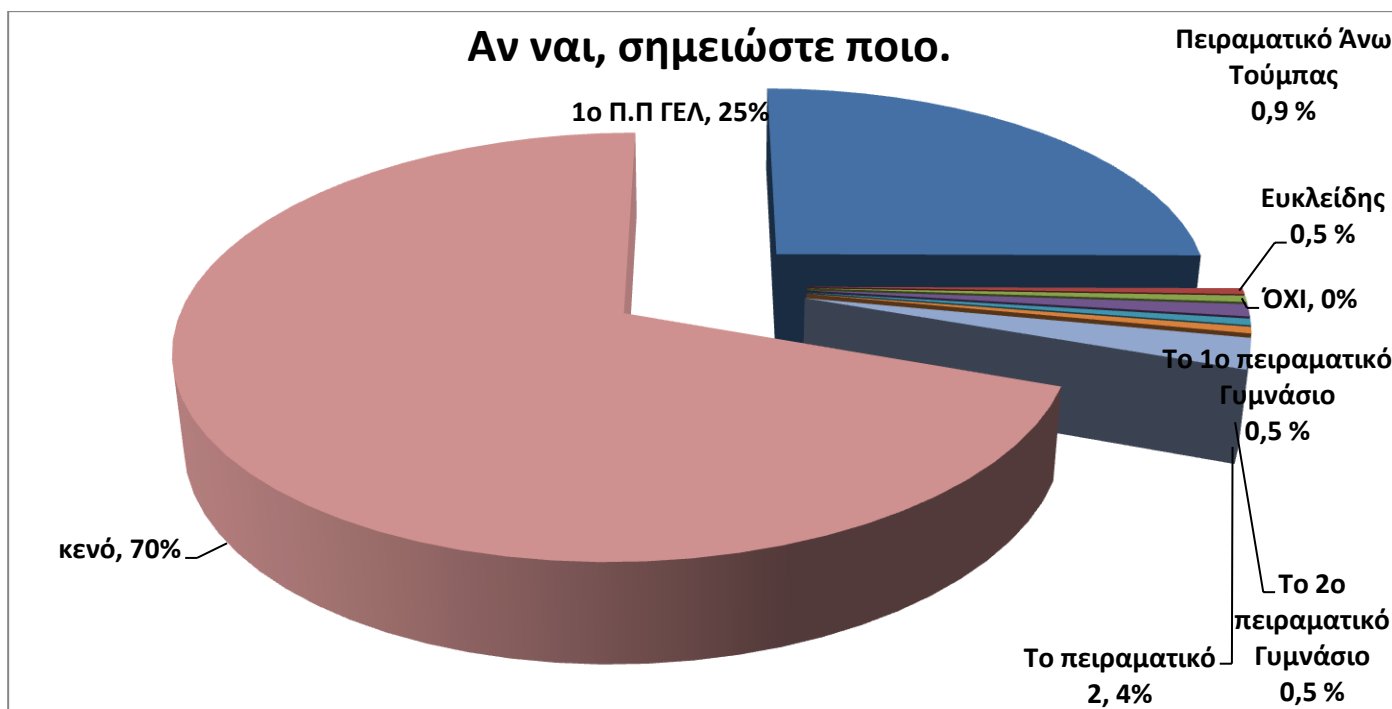
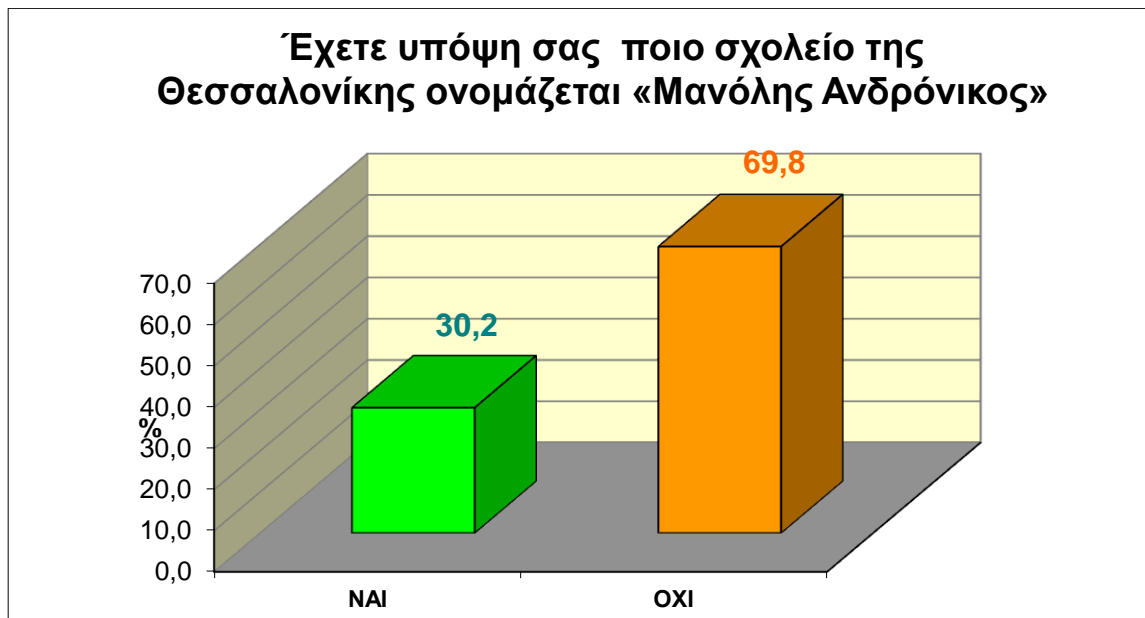


Στην ερώτηση 7 («Σε ποιον βαθμό θα λέγατε ότι γνωρίζετε το μουσείο και τον αρχαιολογικό χώρο στη Βεργίνα;») ένα ποσοστό πάνω από 70% απαντά «καθόλου» ή «λίγο». Η απάντηση αυτή μπορεί να κατανοηθεί καλύτερα με βάση την επόμενη ερώτηση 8 («Σε περίπτωση που τους έχετε επισκεφθεί, τι σας έκανε πιο μεγάλη εντύπωση στους χώρους αυτούς;»). Εδώ ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, περίπου 50%, αφήνει κενή την απάντηση, ενώ απαντήσεις του τύπου «Δεν γνωρίζω», «Δεν θυμάμαι», «Τίποτα» συγκεντρώνουν ένα ποσοστό 8% περίπου ακόμη. Μόνο ένα ποσοστό 6,1% δηλώνει ρητά ότι δεν έχει πάει ποτέ τη Βεργίνα. Από τα παραπάνω γίνεται φανερό πως πολλοί μαθητές/-τριες κατά πάσα πιθανότητα έχουν πάει στη Βεργίνα αλλά δεν συγκράτησαν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τον χώρο, την ιστορία της ανασκαφής και τα ευρήματα.



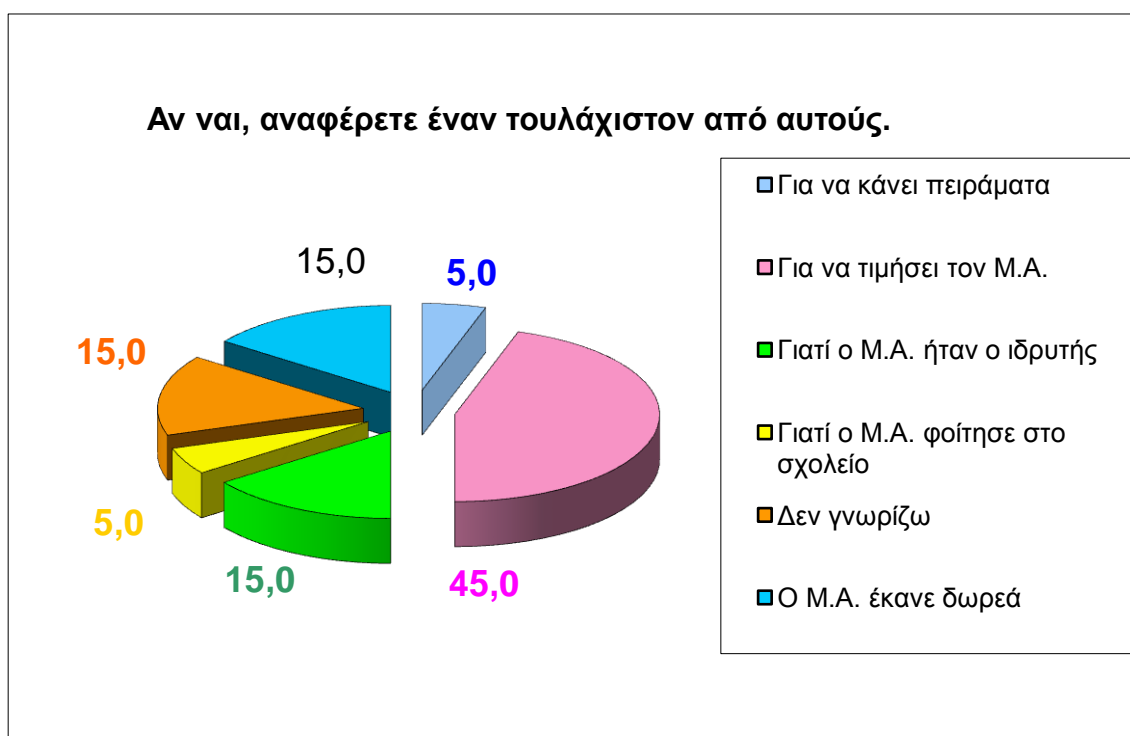
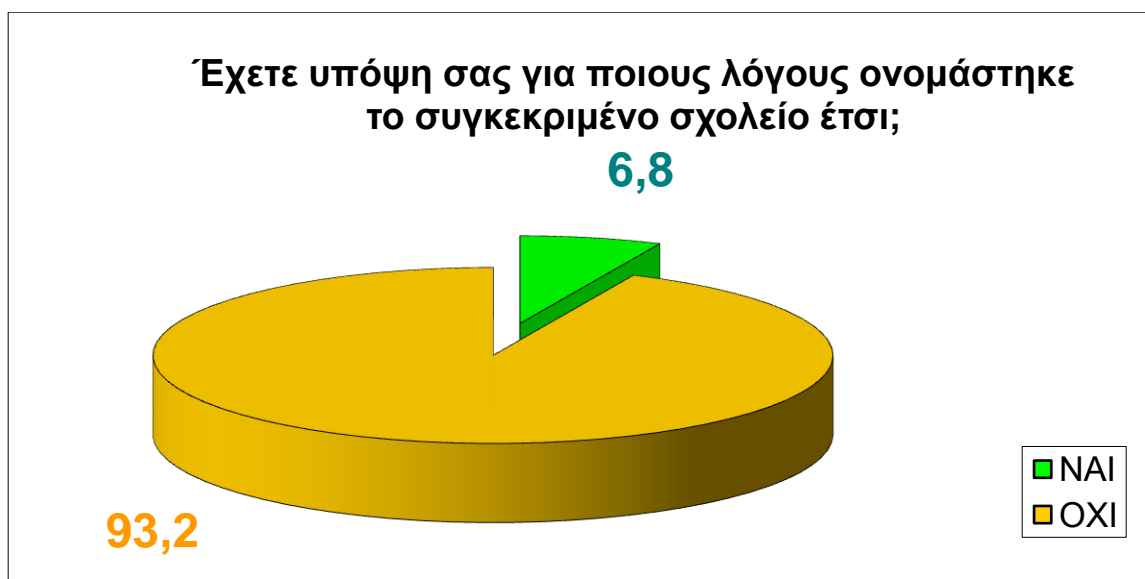
Περνώντας στις ερωτήσεις που αφορούν το 1^ο Πρότυπο Πειραματικό ΓΕΛ Θεσσαλονίκης «Μανόλης Ανδρόνικος», οι μαθητές/-τριες ερωτώμενοι **αν έχουν υπόψη τους ποιο σχολείο της Θεσσαλονίκης ονομάζεται «Μανόλης Ανδρόνικος»** απαντούν στη συντριπτική τους πλειοψηφία αρνητικά. Παρόμοια, στην επόμενη ερώτηση που ζητά να σημειώσουν ποιο σχολείο ονομάζεται έτσι, εφόσον

έχουν υπόψη τους, (10.«**Αν ναι, σημειώστε ποιο**»), οι μαθητές/-τριες αφήνουν την απάντηση κενή σε ποσοστό περίπου 70%, κάτι που πιθανότατα σημαίνει άγνοια· απαντούν σωστά (ίσως και με τη βοήθεια του λογότυπου που υπάρχει στην αρχή του ερωτηματολογίου) σε ποσοστό 25%, ενώ ένα μικρό ποσοστό ονομάζουν το σχολείο «Πειραματικό της Τούμπας», σύμφωνα με μια παλιά και βαθιά ριζωμένη συνήθεια.



Στις επόμενες δύο ερωτήσεις σχετικά με τους λόγους για τους οποίους ονομάστηκε «Μανόλης Ανδρόνικος» το 1^ο Πειραματικό ΓΕΛ Θεσσαλονίκης, διαπιστώνουμε και πάλι έλλειψη βέβαιης γνώσης σχετικά με το θέμα. Έτσι, στην ερώτηση 11 «**Έχετε υπόψη σας για ποιους λόγους ονομάστηκε το συγκεκριμένο σχολείο έτσι;**» οι μαθητές/-τριες δηλώνουν άγνοια σε ποσοστό άνω του 90% και στην επόμενη ερώτηση 12 («**Αν ναι, αναφέρετε έναν τουλάχιστον από αυτούς**»), 25% των ερωτηθέντων, πιο πολύ μάλλον υποθέτοντας, παρά γνωρίζοντας κάτι από τις πηγές, αναφέρουν σωστά πως έγινε για να τιμηθεί ο μεγάλος αρχαιολόγος. Δεν λείπουν, βέβαια, κι εδώ

απαντήσεις που δημιουργούν θυμηδία, όπως ότι ονομάστηκε έτσι, γιατί ο Μανόλης Ανδρόνικος έκανε πειράματα ή γιατί φοίτησε σε αυτό ή γιατί έκανε δωρεά.



ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα παραπάνω αποτελέσματα της έρευνας γίνεται φανερό ότι ο Μανόλης Ανδρόνικος, αρχαιολόγος και πνευματικός άνθρωπος διεθνούς εμβέλειας, που σημάδεψε την ιστορία της αρχαιολογίας του 20^{ου} αιώνα και άφησε τα ίχνη του στην πνευματική ζωή του τόπου με ποικίλους τρόπους, όχι μόνο με το αρχαιολογικό αλλά και με το διδακτικό και το συγγραφικό του έργο, δεν είναι όσο γνωστός θα έπρεπε ανάμεσα σε μαθητές/-τριες 16-17 χρόνων. Τα περισσότερα από τα παιδιά αυτά, όπως φαίνεται παραπάνω, έχουν επισκεφθεί τον αρχαιολογικό χώρο ή το μουσείο της Βεργίνας. Ωστόσο, το γνωστικό και, κυρίως, το συναισθηματικό εντύπωμα που άφησε η επίσκεψη αυτή μοιάζει να είναι μικρό και δυσανάλογο προς τη σημαντικότητα των προσώπων και των

πραγμάτων με τα οποία ήρθαν σε επαφή. Οι διαπιστώσεις αυτές παίρνουν μεγαλύτερες διαστάσεις και από το γεγονός ότι πρόκειται για πρόσωπα και πράγματα που έχουν βαρύνουσα σημασία όχι μόνο για την εθνική αλλά και για την τοπική μας ιστορία, καθώς η Θεσσαλονίκη, σχολεία της οποίας συμμετείχαν στην έρευνα, συνδεόταν πάντοτε και ουσιαστικά –ως αρχαία μακεδονική πόλη- και λειτουργικά –μέσω του Πανεπιστημίου και του Αρχαιολογικού της Μουσείου- με τη Βεργίνα.

Σε ό,τι αφορά την άγνοια από την πλειοψηφία των μαθητών της επωνυμίας του 1^{ου} Πρότυπου Πειραματικού ΓΕΛ Θεσσαλονίκης, επωνυμία που δόθηκε εδώ και εννέα ήδη χρόνια, οι πιθανοί λόγοι θα πρέπει ίσως να αναζητηθούν στην έλλειψη προβολής του σχολείου με το όνομα «Μανόλης Ανδρόνικος», τόσο από το εκπαιδευτικό προσωπικό όσο και από τους μαθητές. Η πρακτική να δίνονται ονόματα σπουδαίων ανθρώπων σε εκπαιδευτικούς φορείς είναι σχετικά πρόσφατη στην Ελλάδα και φαίνεται ότι δεν έχει υπερκεράσει ακόμη τη συνήθεια της αυτοσύστασής μας με τους παλαιούς τρόπους. Εξάλλου, και οι δυνατότητες αλληλεπίδρασης μεταξύ σχολείων της πόλης, έστω και γειτονικών, ήταν μέχρι πρόσφατα – μέχρι την έναρξη λειτουργίας των ομίλων- πολύ περιορισμένες.

Επιλογικά, θα λέγαμε ότι από τα παραπάνω καθίσταται φανερή η ανάγκη συστηματικότερης προβολής κάποιων ξεχωριστών προσωπικοτήτων του σύγχρονου πνευματικού μας βίου στο σχολείο. Άνθρωποι, που άφησαν πλούσια παρακαταθήκη γνώσης αλλά και ήθους μπορούν να εμπνεύσουν τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές σε δημιουργικότερη δράση και πιο συνεργατικές σχέσεις. Εξάλλου, με την προσέγγιση της προσωπικής τους ιστορίας και διδασκαλίας, προσεγγίζει συχνά κανείς, μέσα από την ανθρώπινη μικροκλίμακα, και σημαντικές πτυχές της σύγχρονης εθνικής μας ιστορίας.

Τα παραπάνω αποτελέσματα, εξάλλου, αναδεικνύουν και την ανάγκη πιο δημιουργικής αξιοποίησης των εκπαιδευτικών εκδρομών και δράσεων των σχολείων. Η προετοιμασία τους από τους ίδιους τους μικρούς μαθητές, με τη βοήθεια, φυσικά, των εκπαιδευτικών· η βιωματική και ενεργητική προσέγγιση των χώρων και των εκθεμάτων, με τη βοήθεια ίσως νέων μουσειοπαιδαγωγικών μεθόδων· η σύνδεσή τους με το «εδώ» και το «τώρα» των παιδιών· ο αναστοχασμός και αποτίμηση των αποτελεσμάτων μετά τη δραστηριότητα, μέσα στην τάξη· όλα τα παραπάνω κρίνονται αναγκαία για βαθιά και διαρκή, γνωστικά αλλά και συναισθηματικά και ηθικά, πραγματικά παιδαγωγικά, αποτελέσματα. Εφόσον φιλοδοξούμε να δίνει το σχολείο μαθήματα ζωής, να βγει από τους τέσσερις τοίχους της αίθουσας διδασκαλίας, να μπορεί να ανταγωνίζεται τα ποικίλα εξωσχολικά ενδιαφέροντα των νέων της εποχής μας, θα πρέπει να εκμεταλλευτούμε ως πολύτιμο μαθησιακό εργαλείο την πρακτική της εκπαιδευτικής επίσκεψης.

Τέλος, είναι προφανές ότι η εμπέδωση εκ μέρους των εκπαιδευτικών και των μαθητών του 1^{ου} Π.Π. ΓΕΛ Θεσσαλονίκης του ονόματος «Μανόλης Ανδρόνικος», παράλληλα με την κατανόηση της σημαντικότητάς του, μπορούν να οδηγήσουν στην καθημερινή χρήση του, πέρα από τη θεσμική και γραφειοκρατική, και να το καταστήσουν έτσι αναπόσπαστο στοιχείο της ταυτότητάς του.

Γκράτζιου Βασιλική, ΠΕ02

Γρηγοριάδου Αναστασία, ΠΕ02

Μάιος 2014